

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.12.2004
KOM(2004) 766 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN
ÅRSRAPPORT FOR SAMHØRIGHEDSFONDEN FOR 2003

[SEC(2004) 1470]

ÅRSRAPPORT FOR SAMHØRIGHEDSFONDEN FOR 2003

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	BUDGETGENNEMFØRELSEN	3
2.	ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR OG BETINGET STØTTE	5
3.	FORBEREDELSE AF KANDIDATLANDENE TIL SAMHØRIGHEDSFONDEN.....	5
4.	SAMORDNING MED STRUKTURFONDENE: DE STRATEGISKE REFERENCERAMMER	7
5.	KONTROLBESØG OG KONKLUSIONER	8
6.	UREGELMÆSSIGHEDER OG SUSPENSION AF STØTTEN	9
7.	EVALUERING	9
8.	INFORMATION OG OFFENTLIGHED	10

Oplysningerne i denne rapport fremlægges i mere udførlig form i Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SEC(2004)1470).

ÅRSRAPPORTEN FOR SAMHØRIGHEDSFONDEN FOR 2003

Denne rapport forelægges i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1164/1994 om oprettelse af Samhørighedsfonden. Den dækker Samhørighedsfondens aktiviteter i 2003.

1. BUDGETGENNEMFØRELSEN

Det endelige pristalsregulerede beløb, der var afsat til Samhørighedsfonden for 2003, udgjorde 2 839 mio. EUR, herunder ca. 1 mio. EUR til teknisk bistand.

I regnskabsåret 2003 var udnyttelsesgraden for forpligtelsesbevillinger 99,8 %. Kun 3,37 mio. EUR blev fremført til 2004, og ingen forpligtelsesbevillinger bortfaldt.

Oversigt over udnyttelsen af forpligtelsesbevillinger i 2003 (i EUR)

Forpligtelsesbevillinger	Opr. bevillinger	Bevægelser	Endelig tildeling	Udnyttede	Bortfaldne	Fremførsler 2003
Budget 2003	2 839 000 000	0	2 839 000 000	2 835 622 004	0	3 377 996
Bevillinger fremført fra 2002	0	0	0	0		0
Genopførte bevillinger	31 096 007	0	31 096 007	29 680 316		0
Tilbagebetalte acontobeløb	0	0	0	0		0
I alt	2 870 096 007	0	2 870 096 007	2 865 302 320	0	3 377 996

104,8 mio. EUR i betalingsbevillinger blev overført fra Samhørighedsfonden til Solidaritetsfonden, og 350 mio. EUR blev overført fra mål 1 for at kunne imødekomme medlemsstaternes betalingsanmodninger. Med disse overførsler er samtlige betalingsbevillinger blevet udnyttet.

Oversigt over udnyttelsen af betalingsbevillinger i 2003 (i EUR)

Betalingsbevillinger	Opr. bevillinger	Bevægelser	Endelig tildeling	Udnyttede	Bortfaldne	Fremførsler 2003
Budget 2003	2 650 000 000	-454 789 000	2 195 211 000	2 195 123 861	87 139	0
Bevillinger fremført fra 2002	0	0	0	0	0	0
Genopførte bevillinger	0	0	0	0	0	0
Tilbagebetalte acontobeløb	0	0	0	0	0	0
I alt	2 650 000 000	-454 789 000	2 195 211 000	2 195 123 861	87 139	0

I løbet af regnskabsåret disponerede Spanien over flere bevillinger, end det havde fået tildelt, og opvejede herved et bevillingsforbrug for Grækenlands vedkommende, der var lavere end tildelingen.

Bevillingsudnyttelsen i 2003 fordelt på medlemsstater

Forpligtelsesbevillinger 2003

Medlemsstat	Miljø		Transport		Blandet Beløb	I alt	
	Beløb	% miljø	Beløb	% transport		Beløb	%
Spanien	717 645 122	46,5	825 490 749	53,5		1 543 135 871	54,4
Grækenland	176 404 253	33,3	353.054.898	66,7		529 459 151	18,7
Irland	39 875 213	34,0	77 447 367	66,0		117 322 580	4,1
Portugal	374 662 746	58,1	270.140.540	41,9		644 803 286	22,7
Teknisk bistand	-	-	-	-	901 115	901 115	0
I alt	1 308 584 335	46,2	1 527 037.669	53,8	901 115	2 835 622 004	100

Betalingsbevillinger 2003

Medlemsstat	Miljø		Transport		Blandet Beløb	I alt	
	Beløb	% miljø	Beløb	% transport		Beløb	%
Spanien	795 426 626	46,1	929 305 015	53,9		1 724 731 641	78,6
Grækenland	25 913 242	64,7	14 164 441	35,3		40 077 683	1,8
Irland	84 168 779	48,9	87 923 822	51,1		172 092 601	7,8
Portugal	135 539 103	52,5	122 584 061	47,5		258 123 165	11,8
Teknisk bistand	-	-	-	-	98 771	98 771	0
I alt	1 041 047 750	47,4	1 153 977 339	52,6	97 771	2 195 123 860	100

I 2001 var der en klar overvægt af miljøprojekter blandt de støttede projekter. Tendensen vendte i 2003 for andet år i træk, hvor der blev afsat flest bevillinger til transportprojekter (53,8 % af forpligtelsesbevillingerne og 52,6 % af betalingsbevillingerne).

Den massive indfrielse af uindfrie forpligtelser (UF) for projekter i den forudgående periode, der blev påbegyndt i 2000, fortsatte i et støt tempo i 2003, idet ca. 26 % af de forpligtelser, der ikke var indfriet ved årets begyndelse, blev enten indfriet eller frigjort i årets løb. I slutningen af 2003 udgjorde de uindfrie forpligtelser således kun 39 % af Samhørighedsfondens årsbudget (mod over halvdelen i slutningen af 2002). I alt 67 projekter blev afsluttet i 2003. Denne indsats for at indfri de uindfrie forpligtelser vil naturligvis fortsætte i 2004.

Indfrielse i 2003 af forpligtelserne for perioden 1993-1999

Medlemsstat	Opr. UF	Frigørelser	Betalinger	Endelige UF
Spanien	915 085 684	3 925 998	260 564 812	650 594 874
Grækenland	381 986 228	17 698 199	27 217 263	337 070 766
Irland	90 492 409	111 600	34 292 729	56 088 080
Portugal	103 128 498	2 911 167	38 996 933	61 220 398
Teknisk bistand	96 454	96 454	0	0
I alt	1 490 789 273	24 743 418	361 071 737	1 104 974 118

2. ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR OG BETINGET STØTTE

Rådets forordning om Samhørighedsfonden¹ fastsætter betingelserne for støtte fra fonden. Navnlig er det ikke muligt at yde støtte til nye projekter eller nye projektfaser i tilfælde af store projekter, hvis Rådet, som træffer afgørelse med kvalificeret flertal på grundlag af en henstilling fra Kommissionen, mener, at den pågældende medlemsstat ikke har opfyldt sit stabilitets- eller konvergensprogram på en sådan måde, at det er muligt at undgå et uforholdsmæssigt stort underskud.

I Portugal var det offentlige underskud steget til 4,4 % af BNP i 2001 og var således højere end referencesatsen på 3 % af BNP i traktaten². Den 16. oktober 2002 vedtog Kommissionen en udtalelse om, at Portugal havde haft et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud. Den 5. november 2002 traf Rådet en afgørelse i samme retning i overensstemmelse med traktatens artikel 104, stk. 6, og rettede en henstilling til Portugal om at nedbringe det store offentlige underskud. Da de portugisiske myndigheder efterkom henstillingen, har Kommissionen ikke anbefalet en suspension af finansieringen fra Samhørighedsfonden i Portugal. Portugals overordnede offentlige underskud i 2002 og 2003 anslås til henholdsvis 2,7 % og 2,8 % af BNP. Derfor besluttede Rådet den 11. maj 2004 på grundlag af en henstilling fra Kommissionen at ophæve afgørelsen angående et uforholdsmæssigt stort underskud i Portugal.

Kommissionen indledte proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud over for Grækenland den 19. maj 2004 på basis af tal, der viste, at underskuddet i 2003 udgjorde 3,2 % af BNP. Den 5. juli 2004 vedtog Ecofin-Rådet en beslutning (efter artikel 104, stk. 6) om forekomsten af et uforholdsmæssigt stort underskud i Grækenland og en henstilling (efter artikel 104, stk. 7) om korrektion af dette uforholdsmæssigt store underskud. Rådet henstillede til de græske myndigheder at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud til ophør så hurtigt som muligt og senest i 2005. Rådet gav den græske regering en frist til den 5. november 2004 til at iværksætte virkningsfulde foranstaltninger med henblik herpå. Det blev endvidere henstillet til de græske myndigheder at reducere gældskvoten i et tilfredsstillende tempo og korrigere de alvorlige mangler, der var blevet afsløret i forbindelse med valideringen af de indberettede tal.

Efterfølgende blev tallene for underskuddet væsentligt opjusteret i september 2004, således at underskuddet i 2003 nu blev opgjort til 4,6 % af BNP, mens den offentlige gæld blev opgjort til 109,9 % af BNP. I henhold til Kommissionens prognoser fra efteråret 2004 vil det offentlige underskud i Grækenland udgøre 5,5 % af BNP i 2004, mens gældskvoten vil nå op på 112,1 % af BNP. I 2005 forventes det offentlige underskud at falde til 3,6 % af BNP. Det næste skridt i proceduren består i, at Kommissionen skal undersøge, om Grækenland har truffet virkningsfulde foranstaltninger som reaktion på henstillingen.

¹ Artikel 6 i Rådets forordning (EF) nr. 1164/94, ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1264/99.

² Nemlig det anslåede resultat for 2001 i september 2002 med rapportering af offentlige underskud og gælds niveauer i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 3605/93, ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 475/2000.

3. FORBEREDELSE AF KANDIDATLANDENE TIL SAMHØRIGHEDSFONDEN

For perioden 2004-2006 er der specielt afsat et beløb på 24 mia. EUR (løbende priser) til strukturforanstaltninger i de 10 lande, der tiltræder EU, og mere end tredjedel (8,5 mia. EUR) er tildelt Samhørighedsfonden.

Tablet: Tildelinger til de tiltrædende lande: 2004-2006

Land	Mellemste tildelinger (mio. EUR – 2004-priser)
Cypern	53,94*
Tjekkiet	936,05
Estland	309,03
Ungarn	1 112,67
Letland	515,43
Litauen	608,17
Malta	21,94
Polen	4 178,60
Slovakiet	570,50
Slovenien	188,71
I alt	8 495,04

Fra tiltrædelsen den 1. maj 2004 kan 8 af de 10 ISPA-lande ikke længere modtage støtte fra ISPA, men er berettiget til støtte fra Samhørighedsfonden sammen med Cypern og Malta. For at forberede landene til en blid og rettidig overgang til Samhørighedsfonden har Kommissionen iværksat en række aktiviteter i 2003:

- Der blev indledt konsultationer mellem myndighederne i de nye medlemsstater og Kommissionen med henblik på udarbejdelse af konsekvente strategiske referencerammer for Samhørighedsfonden for perioden 2004-2006. Rammerne skulle fastlægge de vigtigste områder for prioriterede interventioner og deres finansieringsoversigter såvel som definere de forskellige nationale myndigheders rolle i forbindelse med fondens forvaltning.

Med undtagelse af Tjekkiet og Slovakiet havde der ved udgangen af 2003 været afholdt konsultationer om disse rammer mellem Kommissionen og de tiltrædende lande. Reglen om udgifters støtteberettigelse til Samhørighedsfonden vil således gælde for disse lande fra 1.1.2004 og fremefter.

- De bevillinger, der er til rådighed for de tiltrædende lande i Samhørighedsfonden, er steget ganske betydeligt, og der er derfor vedtaget en række foranstaltninger til teknisk bistand for at hjælpe landene med at forberede kvalitetstransport- og miljøprojekter til indgivelse til Samhørighedsfonden.
- Teknisk bistand på Kommissionens initiativ fokuserer fortsat på undervisning for myndighederne i de tiltrædende lande i emner inden for offentlige indkøb, hvor der lægges særlig vægt på virkningerne af den nye

* Også det Finansielle Instrument til Udvikling af Fiskeriet (FIUF).

finansieringsforordning, og inden for offentlige-private partnerskaber i forbindelse med offentlige forsyningsværker.

- Kommissionen fortsatte med at revidere de nye medlemsstaters finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer og fremsatte henstillinger til forbedring af disse systemer. Kommissionen tilskyndede også tiltrædende ISPA-lande til at fortsætte bestræbelserne i retning af EDIS-køreplanen (det udvidede decentrale implementeringssystem) for at opnå en positiv udtalelse fra eksterne revisorer i fase 3 (vurdering af overensstemmelse). Ved udgangen af 2003 havde 5 af de 8 lande gennemført fase 3 for en eller begge interventionssektorer og indgivet en fuldstændig eller delvis EDIS-ansøgning (fase 4).

4. SAMORDNING MED STRUKTURFONDENE: DE STRATEGISKE REFERENCERAMMER

4.1. Transport

Transportsektoren repræsenterede i 2003 53,8 % af Samhørighedsfondens samlede forpligtelsesbevillinger (dvs. 1 526 mio. EUR). I lighed med tidligere havde Kommissionen insisteret på, at fondens aktiviteter skulle være koncentreret om jernbanetransport. De projekter og foranstaltninger, som hver medlemsstat har vedtaget i 2003, er angivet i bilaget.

Mens TEN-transportprojekter af fælles interesse finansieres over TEN-budgetposten, yder Samhørighedsfonden specifikt støtte til TENs transportinfrastruktur. Samordningen mellem budgettet for de transeuropæiske transportnet (TEN) og Samhørighedsfonden er af stor betydning, fordi disse finansielle EF-instrumenter tager hensyn til nødvendigheden af at forbinde fællesskabsregioner, der lider under strukturelle handicap, eller som har status som øer, indlandsområder eller perifere områder, med Fællesskabets centrale regioner.

Revisionen af retningslinjerne for udviklingen af det transeuropæiske transportnet³ fortsatte i 2003. En gruppe på højt niveau bestående af repræsentanter fra nuværende og fremtidige medlemsstater og EIB fremsatte henstillinger til Kommissionen angående nye prioriterede projekter i det udvidede EU.

På grundlag af henstillinger fra gruppen på højt niveau og resultaterne af den offentlige høring om rapporten fremsatte Kommissionen et nyt forslag⁴ den 1. oktober 2003, som supplerer forslaget fra 2001. I det nye forslag er ni nye projekter optaget på listen over prioriterede projekter, hvilket bringer antallet af projekter om hovedtrafikerter op på 29. Medlemsstaterne skal give prioritet til disse projekter i deres anmodninger om finansiering fra EU's finansieringsinstrumenter.

³ Beslutning nr. 1692/96/EF.

⁴ KOM(2003) 564 endelig. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ændring af det ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ændring af beslutning nr. 1692/96/EF om Fællesskabets retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet.

4.2. Miljø

Miljøsektoren tegnede sig for året 2003 for 46,2 % af fondens samlede forpligtelsesbevillinger (dvs. 1 309 mio. EUR). De prioriterede opgaver er stadig drikkevandsforsyning, spildevandsrensning og affaldshåndtering. De projekter og foranstaltninger, som hver medlemsstat vedtog i 2003, er angivet i bilaget.

Samhørighedsfonden bidrager til opnåelsen af de globale miljøpolitiske mål, nemlig en bæredygtig udvikling, og navnlig til gennemførelsen af det prioriterede felt i det sjette handlingsprogram, der vedrører forvaltningen af de naturlige ressourcer, affaldshåndtering og klimaændringer.

I 2003 fortsatte Samhørighedsfonden sin indsats for at gennemføre miljølovgivningen, ikke alene ved direkte at finansiere de til spildevandsrensning, drikkevandsforsyning og affaldshåndtering nødvendige infrastrukturer, men også ved at gøre finansieringen betinget af en korrekt anvendelse af en række direktiver. Her tænkes på såvel de tematiske direktiver med en stærk lokal og regional dimension som f.eks. direktiverne om naturbevaring, håndtering af affald og spildevand som på vurderingen af virkningerne for miljøet (VVM).

5. KONTROLBESØG OG KONKLUSIONER

I 2003 foretog GD Regionalpolitik 17 revisionsbesøg i forbindelse med projekter og 10 revisionsbesøg i forbindelse med forvaltnings- og kontrolsystemer i de fire samhørighedslande. I alle fire lande blev der afdækket problemer.

For projekter blev der især konstateret mangler hvad angår udbudsprocedurerne, men situationen varierede fra land til land. Som konstateret i 2002 var landene blevet bedre til at overholde bestemmelserne i beslutning 96/455 om offentlighedsforanstaltninger, og denne tendens fortsatte i 2003.

De uregelmæssigheder, der er konstateret i de fire medlemsstater, er genstand for kontradiktoriske procedurer, så det kan besluttes, om de skal resultere i finansielle korrektioner.

Hvad angår de systemer, som medlemsstaterne har indført, er revisionen foregået i tre etaper. Første etape bestod i en gennemgang af beskrivelsen af de systemer, de har meddelt Kommissionen, og de to øvrige etaper gav mulighed for en kontrol af systemerne på stedet ved overensstemmelsesprøvning. Medlemsstaterne har fortsat bestræbelserne for at tilpasse deres organisation til kravene i Kommissionens forordning (EF) nr. 1386/2002 om forvaltnings- og kontrolsystemer og proceduren om anvendelse af finansielle korrektioner, men der er stadig problemer inden for helt bestemte områder.

Der er aftalt en handlingsplan med Spanien og Grækenland med henblik på, at de to lande foretager de nødvendige tilpasninger i løbet af 2004, således at GD Regionalpolitik kan få rimelig sikkerhed for, at forvaltnings- og kontrolsystemerne fungerer.

6. UREGELMÆSSIGHEDER OG SUSPENSION AF STØTTEN

I 2003 afsluttede Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) en række rapporter om den revision, som det havde foretaget sammen med GD REGIO i 2002 i de fire samhørighedslande, hvor de kontrollerede disse landes gennemførelse af bestemmelserne i Kommissionens forordning nr. 1831/94 om systemerne og procedurerne for anmeldelse og overvågning af uregelmæssigheder på dette område. Konklusionerne af revisionen er blevet meddelt medlemsstaterne og en sammenfattende rapport er blevet sendt til Rådet, Europa-Parlamentet og Revisionsretten.

Ifølge artikel 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1831/94 om uregelmæssigheder og tilbagebetaling af beløb, der uberettiget er udbetalt i støtte fra Samhørighedsfonden, samt om oprettelse af et informationssystem på dette område, skal samhørighedslandene i øvrigt sende Kommissionen en opgørelse over de uregelmæssigheder, om hvilke der foreligger en rapport som det første led i en administrativ eller retslig forfølgning.

For 2003 har to medlemsstater, nemlig Grækenland og Portugal, givet Kommissionen meddelelse om henholdsvis 36 og 10 tilfælde af uregelmæssigheder. De græske tilfælde involverede en samlet fællesskabsstøtte på i alt 121 005 484 EUR, hvoraf 120 240 418 EUR er blevet fratrukket i betalingsanmodningerne til Kommissionen. Uregelmæssighederne vedrørte for størstepartens vedkommende tilfælde af manglende overholdelse af reglerne for offentlige indkøb og resten anmeldelse af ikke-støtteberettigede udgifter. De tilfælde, der er meddelt af de portugisiske myndigheder, involverede et samlet fællesskabsbeløb på 21 043 856 EUR, og uregelmæssighederne vedrørte også for over halvdelen vedkommende tilfælde af manglende overholdelse af reglerne for offentlige indkøb og resten anmeldelse af ikke-støtteberettigede udgifter. I sidstnævnte tilfælde blev over halvdelen af tilfældene afdækket i forbindelse med Fællesskabets kontrolbesøg. Et beløb på 897 896 EUR er blevet betalt tilbage på nationalt niveau, og resten er til inddrivelse.

De to øvrige samhørighedslande har i henhold til nævnte forordning meddelt Kommissionen, at de ikke har afdækket nogen uregelmæssigheder i 2003.

7. EVALUERING

Ifølge bestemmelserne i den reviderede forordning (EF) nr. 1164/94 vurderer og evaluerer Kommissionen og samhørighedslandene projektinvesteringer, hvortil der var ansøgt om støtte fra Samhørighedsfonden, for at sikre effektiv anvendelse af fællesskabsstøtten.

Samhørighedslandet skal i forbindelse med enhver støtteansøgning forelægge en forudgående costbenefitanalyse af projektet og påvise, at de sociale og økonomiske fordele på mellemlang sigt står i rimeligt forhold til de anvendte ressourcer. Kommissionen gennemgår denne vurdering på grundlag af den nye vejledning for costbenefitanalyser, som anvendes både af initiativtagerne og Kommissionen til at evaluere, om der er behov for medfinansiering. På grundlag af den nye vejledning i gennemførelsen af costbenefitanalyser for store projekter gjorde Kommissionen i

2003 et stort internt arbejde for at gøre den forudgående finansielle analyse af de forskellige projekter mere konsekvent.

I øvrigt blev der i 2003 iværksat en efterfølgende evaluering af et udvalg af 200 projekter medfinansieret af Samhørighedsfonden i perioden 1994-2002. Det forventes, at resultaterne af denne undersøgelse vil foreligge ved udgangen af 2004.

8. INFORMATION OG OFFENTLIGHED

Der blev i Bruxelles afholdt to informationsmøder med de 15 medlemsstater og kandidatlandene henholdsvis den 17. juli og den 19. november 2003.

På det første af møderne fremlagde Kommissionen forpligtelses- og betalingsprognoserne for året, og medlemsstaterne redegjorde for situationen i deres respektive lande. Kommissionen fremlagde sit udkast til en forordning om informations- og offentlighedsforanstaltninger, baseret på beslutning nr. 96/455/EF. Visse medlemsstater har nemlig fremsat ønske om at få teksten ændret som følge af vanskeligheder med anvendelsen af visse bestemmelser i beslutningen. Af juridiske grunde er beslutningen blevet erstattet med en kommissionsforordning.

Under mødet i november fremlagde Kommissionen årsrapporten for Samhørighedsfonden for 2002 samt forpligtelses- og betalingsprognoser og en oplysning om, at Irland efter midtvejsrevisionen ikke længere er berettiget til støtte fra Samhørighedsfonden fra 1. januar 2004.